

Vanhusneuvoston kokous

Aika: Keskiviikko 8.12.2021 klo 13.00 – 15.34.
Paikka: Kaupunginhallituksen sali, kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11-13

Osallistujat:

Valtuustoryhmien edustajat:

Auni-Marja Vilavaara, puheenjohtaja (vihreät)
Anita Vihervaara varajäsen(SDP) (etäyhteydellä)
Jussi Silvonen (Vas.)
Reetta Angelvo-Riipinen(PS)
Päivi Riihilahti-Syvänen (Kok.)

Järjestöjen edustajat:

Lala Sjöblom Eläkkeensaajien Keskusliiton Helsingin piiri
Lena Lindberg Samrådet i SPF Helsingfors
Simo-Pekka HämäläinenHelsingin Kunnalliset Eläkeläiset (etänä)
Marja Ruotsalainen Pääkaupunkiseudun omaishoitajat
Olli Salin Eläkeläiset ry, Helsingin aluejärjestö
Pirjo-Liisa Kangasniemi Helsingin kansallinen senioripiiri
Pirkko Linder Helsingin seurakuntayhtymä
Susanna Lehtovaara Jade-yhteisö
Teija Mikkilä Helsingin Muistiyhdistys (etänä)

Kaupungin toimialojen pysyvät asiantuntijat:

Minna Kaattari Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (etänä)
Pirjo Tujula Kaupunkiympäristötoimiala (etänä)
Satu Luomajoki/Pia Nybom Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (etänä)
Seija Meripaasi Sosiaali- ja terveystoimiala (etänä)
Stina Högnabba Kaupunginkanslia (etänä)

Muut kaupungin edustajat:

Titta Reunanen vuorovaikutuspäällikkö, kaupunginkanslia (etänä)
Tiina Lappalainen vammaisasiamies, kaupunginkanslia (etänä)

Sihteeri:

Outi Paulig suunnittelija, kaupunginkanslia

Pormestari Juhana Vartiainen, kohtien 1-2 ajan

Toimittaja Sanna Jompero-Lahokoski, kohtien 1-2 ajan

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.00 ja toivotti kaikki osallistujat tervetulleiksi.

2. Pormestari Vartiaisen tapaaminen

Pormestari Vartiainen kiitti saamastaan kutsusta vanhusneuvoston kokoukseen. Pormestarille oli toimitettu etukäteen kysymyksiä, jotka koskivat ikään-tyneiden huomioimista kaupunkistrategiassa ja kaupungin talousarviossa.

Vanhusneuvosto oli todennut, että ikääntymistä ei tulisi nähdä ainakaan yksinomaan haasteena. Useimmiten vanhuspalveluja tarvitaan vasta noin 80 ikävuodesta lähtien. Siihen asti valtaosa eläkeikäisistä - ja monet sen jälkeenkin - elää varsin itsenäistä elämää ja antaa monin tavoin panostaan yhteiskunnalle.

Pormestari totesi, että kaupunki haluaa pitää huolta ihmisten toimintakyvystä. On tärkeää, että ikääntyneet voivat toimia aktiivisina yhteiskunnan jäseninä mahdollisimman pitkään. Kaupungin tulee myös varautua ikääntyneiden ihmisten hoivan ja palvelun tarpeisiin. Kaupungin talousarvio antaa siihen taloudelliset raamit tuottavuustavoitteineen ja sote-lautakunta kohdentaa määrärahat. Helsinki tuottaa jatkossakin omat sote-palvelunsa, mutta jatkossa valtiovallan määrärahoihin. Julkisen talouden tilanne tulee jatkossakin vaikuttamaan Helsinkiin.

Erityisenä haasteena on henkilöstöpula monissa ikääntyneiden tarvitsemissa palveluissa samoin kuin varhaiskasvatuksessa. Laeilla säädetään muun muassa henkilöstömitoituksista. Helsinki tekee suuria ponnisteluja henkilöstöpuolan korjaamiseksi.

Käytiin keskustelua mm. seuraavista aiheista:

- osallistuminen WHO:n Healthy Cities – verkostoon,
- digitaalisten palvelujen kehittäminen ja mahdollisuudet niiden käyttöön,
- julkisen liikenteen lippujen hinnat eläkeläisille,
- kuljetuspalvelut liikuntaesteisille ja mahdollisuudet taksisetelien käyttöön,
- lähipalvelut ja toive pienten terveysasemien säilymisestä sekä
- työllisyyskoulutuksen kehittäminen tuloksellisemmaksi ja oppisopimuskoulutuksen laajentaminen.

Kysyttiin myös koronaneuvonnan päivystyksen tilanteesta. Sote-toimialan edustaja lupasi selvittää asiaa.

Puheenjohtaja totesi, että vanhusneuvoston ja pormestarin tapaaminen oli hyödyllinen, kiitti pormestaria ja totesi yhteisten keskustelujen jatkuvan.

3. Osallistujien toteaminen

Todettiin läsnä- ja etäosallistujat. Etukäteen oli ilmoitettu seuraavat esteet: varapuheenjohtaja Vesa Paavonen oli estynyt, varajäsen Anita Vihervaara paikalla.

Jäsen Liisa Hangonmäki on estynyt, varajäsen Simo-Pekka Hämäläinen osallistui etänä.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan edustaja Satu Luomajoki joutuu siirtymään toiseen tilaisuuteen kesken kokouksen, jolloin varaedustaja Pia Nybom pääsee mukaan.

4. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin ja kohtaan 11 ilmoitettiin yksi tiedotusasia.

5. Muistion tarkastaminen

Valittiin muistion tarkastajiksi Jussi Silvonen ja Reetta Angelvo-Riipinen.

6. Sote-toimialan vanhuspalvelujen riittävydestä ja laadusta annettava lausunto

Asia oli esitelty kokouksessa 10.11.2021. Työvaliokunta oli valmistellut lausuntoa, jonka luonnos oli jaettu osallistujille. Tehtiin täydennyksiä lausuntoluonnokseen ja todettiin, että lausuntoon tullaan liittämään kohdassa 7 käsiteltävä osuus. Lausunto toimitetaan ainakin sote-toimialan johdolle ja sote-lautakunnalle.

7. Sosiaali- ja potilasasiamiesten raportista v.2020 annettu lausunto/sote-toimialan vastaukset

Asia oli siirtynyt kokouksesta 10.11.2021 ja sitä koskeva materiaali oli jaettu osallistujille. Käytiin keskustelua mm. seuraavista aiheista, jotka otetaan myös lausuntoon:

- asiakkaan itsemääräämisoikeus ja tietosuoja,
- huoli-ilmoituksen tekeminen muidenkin kuin omaisten toimesta,
- työntekijöiden kielikoulutus ja asiakaspalaute,
- kotihoidon työntekijöiden mahdollisuudet antaa digiopastusta asiakkaille,
- asiakasmaksut ja niiden kohtuullisuus erilaisissa tilanteissa
- neuvonta maksualennusten ja -vapautusten hakemiseen,
- omaisten vierailurajoitukset pandemiatilanteessa,
- sairaalasta kotiutukset ja ns. pyöröovi-ilmiön seuranta,
- kirjausten tekeminen yhdessä asiakkaan kanssa sekä
- tiedonkulku työntekijöiden ja asiakkaan omaisten välillä.

8. Sote-uudistuksen valmistelun tilanne

Vanhusneuvosto on pyytänyt Helsingin sote-uudistuksen valmistelijoita kokoukseensa kertomaan ja keskustelemaan uudistuksesta Helsingin kannalta. Tämä tapaaminen toteutuu näillä näkymin maaliskuun kokouksessa. Vanhusneuvostoa kiinnostavat erityisesti seniori- ja palvelukeskukset sekä terveysasemapalvelut, joiden käyttäjistä suuri osa on vanhuksia.

Vanhusneuvosto sai tämän hetken valmistelutilanteesta tietoja Seija Meripaasilta, joka on mukana kaupunkitasoisessa ohjausryhmässä, joka koordinoi sote-pela -uudistuksen toimeenpanoon varautumista.

Asiakkaille tulevissa palveluissa ei näillä näkymin tule olemaan suuria eroja nykyisiin, vaan muutokset ovat lähinnä hallinnollisia. Sosiaali- ja terveystoimen sekä pelastuslaitoksen palvelut tullaan eriyttämään kaupungin muista palveluista. Vuoden 2023 alusta lähtien Helsingissä on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala. Tämä uusi kokonaisuus on valtion rahoituksen varassa.

Kaupunginhallituksella on sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistusjaosto, joka ohjaa asian valmistelua. Valmistelua tehdään kansallisen aikataulun mukaisesti. Helsingillä on edustajia kaikissa valtakunnallisissa työryhmissä.

Sote-uudistuksen etenemistä voi seurata kaupungin verkkosivuilta [linkki](#) ja uutiskirjeestä [tilauslomake](#). Vanhusneuvosto tulee seuraamaan asiaa myös kokouksissaan.

9. Vanhusneuvoston toimintasuunnitelma toimikaudelle 2021-2023

Työvaliokunnan valmisteleva luonnos oli jaettu osallistujille. Tehtiin siihen täydennyksiä ja korjauksia. Lopullinen versio jaetaan myöhemmin. Todettiin, että lakisääteisen ikääntyneiden sosiaalipalvelujen arvioinnin lisäksi on kevätkaudella tarkoitus käsitellä myös terveystalvuuksia.

Puheenjohtaja kertoi selvittäneensä kaupungin vuokra-asuntohakemuksiin liittyvää asiaa, johon vanhusneuvosto on kiinnittänyt huomiota. Lopputuloksena oli, että kaupungin vuokra-asuntoa on edelleen mahdollista hakea paperihakemuksella. Todettiin, että olisi tärkeää saada tästä tieto myös kaupungin verkkosivulle, jossa on asunnonhakua koskevat ohjeet.

10. Lausunto valtuustoaloitteesta, joka koskee kaikille sopivia kaupunkikalusteita

Valtuustoaloite ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunto oli jaettu vanhusneuvostolle 3.11. Työvaliokunta esitti vanhusneuvoston lausunnon sisällöksi: ”Vanhusneuvoston kannanotoissa ja keskusteluissa on usein noussut esiin tarve saada ikääntyneiden liikkumisen helpottamiseksi ja edistämiseksi riittävästi penkkejä eri puolille kaupunkia. Ikääntyneille sopiviksi on todettu penkit, jotka ovat riittävän korkeita ja joissa on hyvät käsituet. Kaksi toisiaan lähellä olevaa käsitukea helpottaa ylösnousua. Viittaamme kaupunkiympäristölautakunnan aloitteesta antamaan lausuntoon, jossa on asiasta hyvät ja yksityiskohtaiset perustelut.”

Esitys hyväksyttiin.

11. Tiedotusasiat

Pirjo Tujula kertoi, että Helsinki sijoittui toiseksi EU:n esteettömyyskilpailussa. Palkintosumma on 120 000 euroa. Vanhusneuvosto voi esittää ehdotuksia, mihin tarkoituksiin rahoja tulisi käyttää.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.34.

Auni-Marja Vilavaara
puheenjohtaja

Outi Paulig
sihteeri

Reetta Angelvo-Riipinen
muistion tarkastaja

Jussi Silvonon
muistion tarkastaja